גמ' ומאי שנא התם. בפ' האיש מקדש: **דקתני האומר לשלוחו.** לא וקדש לי אשה פלונית במקום פלוני והלך וקדשה במקום אחר אינה מקודשת מאי שנא התם דנקט לשון שליחות ששלחו לשם כך והכא נקט חברו שלא שלחו לשם כך אלא אם יזדמן לו במקום פלוני דרך אגלה: **דסבר.** האי משלח לא טרח האי שליח לבקשה לי במקום אחר ולא סמכה דעתיה לשוויה שליח אלא באותו מקום: **מראה מקום הוא לו.** אם תמצאנה שם קדשנה לי שם ואיני מטריחך למקום אחר ומיהו אם עבד עבד: **לא יהבוה ניהליה.** פ) לא רצו ליתנה לאורך בנו: ומקשינן **איבעי ליה לאודועיה.** להודיע עצמו מן מנהג דמאות: **באגא דאלימי.** בקעה של בעלי זרוע היתה ולא יניחו לכל אדם לקנות קרקע אצלם: **מהפך בהדיא ארעא.** מחזר עליה לקנותה: **קבליה.** קבל ג) עליה סיפר דברי לעצתו לר' זירא: **נרגא.** כשדורשין בהלכות הרגל פ) היו מקבלין פני הרב ר): **עני המהפך בחררה.** מחזר אחריה לזכות בה מן ההפקר או שיתננה לו בעל הבית: **נקרא רשע.** שיורד לחיי חבירו: **לא הוה ידענא.** שרב גידל מתעסק בה: **דארעא קמייתא.** זו היא לי ראשונה שלקחתי מעולם: **ולא מסמנא מילתא.** פ) אינה סימן טוב שימכור אדם מקחו הראשון: **ארעא דרבנן.** הפקר לתלמידים: **ואע"פ שנתאכלו המעות.** במוך ל' יוסי דכי בנו קידושין למיחל ליתנייהו למעות אפ"ה חייל: **נאו נמלוה דמו.** דיימא המקדש במלוה אינה מקודשת פ): **ונאו נפקדון דמו.** דיימא אם לא נתייר בה שום פרוטה אינה מקודשת כדאמר בהאיש מקדש (לעיל דף מז.) התקדשי לי בפקדון והלכה ומצאתו שנגנב או שנאבד אם נתייר בו שום פרוטה מקודשת כו': **לחולאה ניתנו.** מקמי דיתחלי קידושין וכי אמר לה התקדשי לי בה לאו דידיה היא ולאו מידי יהיב לה אבל אנו לא ניתנו לה להוציאן אלא ע"מ שתתקדש בהן ולהכי כי אכלה דידה אכלה ולכי מטא זמנא פ) מקדש: **וחזרה בה.** בתוך ל' אמרה לי אפשי בהן: **ביטל אם עד שלא פרס ביטל.** האומר לשלוחו לא תרוס וחזר וביטלו מלהיות שלוחו או בפניו או שלא בפניו: **דבי מעשה דמו.** ואע"פ שלא חלו מיד הוי מעשה מיהא לחול אחר שלשים והא דקרי ליה דיבור משום דלאו מעשה ממש הוא: **והגיע בשליח.** רבותא אשמועינן אע"פ שלא יצא אחריו לשם כך אלא שפגע בו ואמר לו הרי בטל ולא אמרינן לעעורי בעלמא קא מכוין והכי מפורשת בפ' השולח ב): **כל דמה דלא מטא גיטא.** ליד האשה לאו מידי הוא: **יורדין לידי טומאה במחשבה.** כגון גולמי כלים דאמר בהכל שוחטין (חולין דף כה.) כל שעתיד לשוף לשבן ולגרר ואמר התם דאכתי חסרון מלאכה הוא וטהורים ואם חישב ג) עליה שלא לשוף ושלא לשבן הבאתו מחשבה זו לידי גמר מלאכה מכאן ולהבא: **ואין עולין מטומאתן.** משקבלוה: **אלא בשינוי מעשה.** שיעשה בה מעשה לקלקלם שישברם או יקבם וכן עד שלא יקבלו טומאה אין עולין מתורת קבלת טומאה שירדו במחשבה זו אלא בשינוי מעשה עד שיתחיל לשוף לשבן ולגרר: מעשה

מקבל טומאה עד שיעשו המעלים, חישב עליו לעשותו שלחן, ולאו חסר שום מלאכה, דהשתא מיד ראוי לשלחן, מקבל טומאה מיד (מנחות טט.). **ואין עולים מידי טומאתן.** ממחשבת תורת קבלת טומאה אין עולין במחשבה, כגון עיבדו לשלחן ולדרגש וחישב עליו לרלועות וסנדלין, אין מחשבתו מבטלתן מתורת קבלת טומאה (סוכה יד.). מתורת טומאה שירדה להן, ואף על פי שעדיין לא נטמאו משמלך עליהן אין עולין מלקבל טומאה (שבת נח:). **אלא בשינוי מעשה.** עד שיתן לחומל (סוכה יד.). מאחר שחישב על העור לעשות סנדל, יצד לידי טומאה ואם חזר וחישב עליו לרלועות וסנדלים לא בטל מתורת כלי ולא טהר בכך עד שיתן בו לחומל דהוי שינוי מעשה (שבת נב:). אין עולים מידי טומאתן, אם נטמאו, אלא בשינוי מעשה, כגון נשבר טהרו (מנחות טט.).

ומאי שנא התם [פ]דקתני האומר לשלוחו הכא רבותא קמ"ל והתם רבותא קמ"ל הכא רבותא קמ"ל דאי תנא שלוחו הוה אמינא שלוחו הוא דהוי רמאי דסמכה דעתיה סבר עבד לי שליחותי אבל חבירו דלא סמכה דעתיה אימא לא ליהוי רמאי [ב]התם רבותא קמ"ל דאי תנא האומר לחבירו הוה אמינא חבירו הוא דכי קדשה במקום אחר אינה מקודשת דסבר לא טרח אבל שלוחו דטרח אימא [ג]מראה מקום הוא לו קמ"ל [ד]רבין חסידא אזיל לקדושי ליה איתתא לבריה קידשה לנפשיה והתניא מה שעשה עשוי אלא שנהג בו מנהג רמאות [א]לא יהבוה ניהליה איבעי ליה לאודועי סבר אדהכי והכי אתא איניש אחרינא מקדש לה רבה [ה]בר בר חנה יהיב ליה זוזי לרב אמר[ו] זבנה ניהלי להאי ארעא אזל זבנה לנפשיה והתניא [ז]מה שעשה עשוי אלא שנהג בו מנהג רמאות [ח]באגא דאלימי הוה [ט] ליה לרב נהגי ביה כבוד לרבה בר בר חנה לא נהגי ביה כבוד איבעי ליה לאודועי סבר אדהכי והכי אתא איניש אחרינא זבין לה רב גידל הוה מהפיך בההיא ארעא אזל רבי אבא זבנה אזל רב גידל קבליה לרבי זירא אזל רבי זירא וקבליה לרב יצחק נפחא אמר ליה המתן עד שיעלה אצלנו לרגל כי סליק אשכחיה אמר ליה עני מהפך בחררה ובא אחר ונטלה הימנו מאי אמר ליה [י]נקרא רשע[כ] ואלא מר מאי טעמא עבד הכי א"ל לא הוה ידענא השתא נמי ניתבה ניהליה מר א"ל זבוני לא מזבנינא לה דארעא קמייתא היא ולא מסמנא מילתא[כא] אי בעי במתנה נישקליה [ל]רב גידל לא נחית לה [מ]דכתיב [נ]ושונא מתנות יחיה רבי אבא לא נחית לה משום דהפיך בה רב גידל לא מר נחית לה ולא מר נחית לה ומיתקריא ארעא דרבנן: וכן האומר לאשה התקדשי לי כו': לא בא אחר וקידשה בתוך שלשים מהו רב ושמואל דאמרי תרוייהו [ה]מקודשת [כב]ואע"פ [כג]שנתאכלו המעות מאי טעמא הני זוזי לא למלוה דמו ולא לפקדון דמו לפקדון לא דמו פקדון ברשותא דמרא קא מתאכלי והני ברשותא דידה קא מתאכלי למלוה נמי לא דמו מלוה להוצאה ניתנה הני בתורת קידושין יהבינהו ניהלה לא בא אחר וקידשה וחזרה בה מהו ר' יוחנן [כד]אמר [ו]חוזרת אתי דיבור ומבטל דיבור ריש לקיש אמר אינה חוזרת לא אתי דיבור ומבטל דיבור איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש [ז]ביטל [ח]אם עד שלא תרם ביטל אין תרומתו תרומה והא הכא דדיבור ודיבור הוא וקאתי דיבור ומבטל דיבור שאני נתינת מעות ליד אשה דכי מעשה דמו ולא אתי דיבור ומבטל מעשה [כה]איתיביה [ט]השולח גט לאשתו והגיע בשליח או ששלח אחריו שליח ואמר לו גט שנתתי לך בטל הוא הרי זה בטל והא נתינת גט ליד שליח דכי נתינת מעות ליד אשה דמי וקתני הרי זה בטל התם נמי כל כמה דלא מטא גיטא לידה דיבור ודיבור הוא אתי דיבור ומבטל דיבור איתיביה ר"ל לר' יוחנן [כו]כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה ואין עולים מידי טומאתן אלא בשינוי מעשה

מעשה

לקדושי איתתא לבריה. ומיירי דאלגוי אלגי קמיה[א] ושתיק דלשוייה שליח אמר לעיל (דף מה:) דלא חליף ליה דמשוי אגיו שליח אבל הכא דאלגוי אלגי ושתיק [ב] איכא למימר דסמיך עליו: **עני המהפך בחררה ובא אחר ונטלה בו'.** [ב]. פי' בקונטרס דמיירי בחררה של הפקר וקשה מהא דתנן בשנים אוחזין (ב"מ דף י.[ג]) ראה את המציאה ונפל לו עליה או שפירש טליתו עליה ובא אחר ונטלה הרי היא שלו וכן הא דקאמר התם (שם) מי שליקט מקצת הפאה ופירש טליתו עליה מעבירים אותו הימנה[ד] ואמאי עני מהפך בחררה הוא ואומר ר"ת דאיסור דמהפך דנקט הכא לא שייך אלא דוקא כשרואה העני להרויח בשכירות או כשרואה לקנות דבר אחד וחבירו מקדים וקונה והוי דומיא דרב גידל ומש"ה קאמר דנקרא רשע כי למה מחזר על זאת שטרח בה חבירו ילך וישתכר במקום אחר[ד] אבל אם היתה החררה דהפקר[ה] ליכא איסור שאם לא [ו]זכה בזאת לא ימצא אחרת[ז] ומיהו קשה מההיא דפרק לא יחפור (ב"ב דף כא:[ח]) דקאמר התם מרחיקין מן הדג כמלא רילת הדג[ז] אע"פ שהוא של הפקר וגראה דהתם היינו טעמא מפני שהוא יורד לאומנתו כי ההיא דקאמר התם (שם) האי בר מבואה דאוקי ריחיא ואתא בר מבואה ואוקי בהדיה מלי לעכודי עליה דקאמר ליה דקא פסקת לחיותאי ועוד אומר רבינו מאיר אגיו אל ר"ת[ח] דמיירי בדג מת שכן דרך הדייגים להשיס במלודות דג מת והדגים מתאספים שם סביב אותו הדג וכיון שזה פירש מלודתו תחילה וע"י מעשה שעשה זה מתאספים שם סביב ודאי[ט] אם היה חבירו פורש הוה כאילו גוזל לו [י]ויכול לומר לו תוכל לעשות כן במקום אחר ומכאן נראה למהר"ר יצחק שאסור למלמד להשכיר עצמו לבעל הבית שיש לו מלמד אחר בביתו כל זמן שהמלמד בביתו שמאחר שהוא [יא]שכיר שם יצא המלמד במקום אחר להשתכר שם אם לא שיאמר בעה"ב דאין רצונו לעכב המלמד שלו אבל אם שכר בעה"ב מלמד אחד יכול בע"ה אחר לשכור אותו מלמד עצמו ואינו יכול לומר לו הבעה"ב לך ושכור מלמד אחר דיימא ליה אין רצוני אלא לזה שהרי כמדומה לי שזה ילמוד בני יפה ממלמד אחר:

מיד

זקוקה ליבם והוא מותר בקרובותיה. אתי דיבור. דהשתא ומבטל דיבור (דרצו הקדושין ואיכא) [דנתרצתה בקדושין ואף דאיכא] מעשה דנתינת מעות לאשה הכל תלוי בדבורה וכדבור הוא חשוב.

ומוציאין הימנו את התלוש ואת המחובר. אלא ודאי לא בחררה דהפקר איירי אלא דההיא כי האי גוונא מפקינן לה מיניה, אלא דומיא דהך עובדא שרוצה לקנותה או שישתכר עם בעל הבית כדי שיתפרנס, ובא אחר ועשה מה שהוא היה משתדל לעשות עם בעל הבית זה נקרא רשע, ומיהו אין מוציאין אותה מידו. **רשע.** שיורד לחיי חברו. **קמייתא.** ראשונה שלא קניתי מעולם ואם אמכרנה אינו סימן טוב. **ארעא דרבנן.** הפקר לתלמידים. **מהו.** דין אלו הקדושין. **ואע"פ שנתאכלו כל המעות.** תוך שלשים יום וכי בעי למיחל הני קדושין ליתנהו למעות בעולם, אפ"ה מקודשת. **לא למלוה.** דאינה מקודשת, ולא לפקדון שאם אין בפקדון שוה פרוטה בעין אינה מקודשת. **מלוה להוצאה ניתנה.** ולאו דידיה היא ולא יהב לה מידי. **וחזרה בה.** תוך שלשים יום שאמרה בפני שנים אי אפשי בקדושין. אבל אם מת הוא או היא תוך ל' יום פשיטא שלא נגמרו הקדושין ואינה

עין משפט נר מצוה

ה א טוש"ע אה"ע סימן לה סעיף י:

ו ב מיי' פ"ז מהלכות מכירה הל' י יא סמג עשין פב טוש"ע מ"מ סימן קפג סעיף כ:

ז ג מיי' שם ופ"ט מהל' אישות הל' ח טוש"ע שם

סי' רלז סעיף א:

ח ד מיי' פ"כ מהל' זכייה הל' ח טוש"ע מ"מ סי' רמט סעי' ה:

ט ה ו מיי' פ"ז מהל' אישות הלכה י סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן מ סעיף א:

י ז מיי' פ"ד מהלכות תרומות הל' ט טוש"ע י"ד סימן שלא סעיף לו:

יא ח מיי' פ"ו מהלכות גירושין הל' טז סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמא סעיף נט:

יב ט מיי' פ"ח מהל' כלים הלכה י:

מוסף תוספות

א. (פ') בן קמיה אביו וגילה דעתו שהוא חפץ בה ואב נעשה לו שליח מאליו וזכין לאדם שלא בפניו. רש"י לעיל מה: ד"ה וגלמא. ב. ופי' ר"ת דכל היכא שנקרא רשע ב"ד מחייבין אותו להחזיר הדמים. ריטב"א. (ולפ"ז מתורץ מה לאי' המוס'. עי' רש"ש). ג. ומדקאמר מעבירין משמע אפי' לכתחילה. רשב"ם. ד. כי הרבה כי"ב תמצא במעותיך. ריטב"א. והיינו נמי עני המהפך בחררה שממציא עצמו אצל בעל הבית לעובדו כדי שיתן לו לפעמים חררה כי זה יכול למצוא גם הוא במקום אחר. תוס' סרל"ש. ה. ומציאה. תוס' הרל"ש. א"נ במתנה. ר"ן. ו. ואינו נקרא רשע דחייו קודמין לכל אדם. ריטב"א. ולכתחילה יכול לעשות כן וליכא משום ועשית הישר והטוב. ר"ן. ז. ופרש"י התם כגון שארב דג אחד לצודו שהדייגים אחרים הבאים לפרוש מצודותיהם מרחיקין אותם כמלא ריצת הדג. תוס' הרל"ש. ח. רי"מ דמן הדג היינו. תוס' רשב"ם. ועי' מהרש"ל. ט. בלאשונים הוא מיכון בפני עצמו, ולא תוס' טוך, ועוד.

תוס' ר"י הזקן

גמ'. לא יהבוה ניהליה. לא היו רוצים לתתה לבנו. **איבעיא ליה לאודועי.** להבן קודם שיקדשנה להוציא עצמו ממנהג רמאות ואסור לעשות כן. **באגא דאלימי.** בקעה של בעלי זרועות היתה ולא היו מניחים לקנות קרקע אצלם אלא לאדם שהיה נחשב בעיניהם. **לאודועי.** שלא הניחו לו לקנותה בשבילו קודם שיקחנה. **מהפך עליה.** לקנותה. **קבליה.** סיפר תלונתו. **לרגל.** כשדורשים בהלכות הרגל והיו כולם באים לקבל פני הרב. **חררה.** עוגה. פרש"י מחזר לזכות בה מן ההפקר או שיתננה לו בעל הבית, ע"כ. ולא נהירא דהא תנן בפיאה פ"ד [מ"ג] נטל מקצת פיאה וזרקה על השאר אין לו בה כלום, נפל לו עליה או פירס טליתו עליה מעבירין אותה הימנו, וביר"שלמי [שם] ובתוספתא [שם פ"ב ה"א] תני בשם ר' מאיר קונסין אותו

מיד מחשבה מיהא תפיק. תימה ליפרוך נמי גבי תרומה לעיל לר"י דקאמר אם עד שלא תרם ביטל אין תרומתו תרומה אבל אם משתרם ביטל תרומתו תרומה ואפילו תרם השליח במחשבה דהא תרומה ניטלת באומד ומחשבה[ע] אלמא לא אתי דיבור ומבטל דיבור וי"ל דמחשבה דתרומה היה יודע דכמעשה דמי דכתיב (במדבר יח) ונחשב לכם והוי כאילו תרם בידים ואפילו מעשה אינו מועיל אפילו תרם אח"כ כריו אחר מחשבת השליח אבל גבי טומאה אין המחשבה מטמאתו אבל מביאתו לידי תורת קבלת טומאה ואותה הבאה יכולה להתבטל דהכל מודים דע"י המעשה מתבטלת א"כ תתבטל על ידי מחשבה: **לא** קידשה עצמה וחזרה בה מהו. גרשה לפרש וחזרה בה בלא אמירתה לשליח דאי אמרה לשליח אין רצוני שתקדשני פשיטא דאינה מקודשת דאמרו משום דאמרה לו תיהוי לי שליח לקדשני לא מצי חזרת:

אם ביטל עד שלא תרם כו'. הכא לא משני כדלעיל שאני נתינת מעות ליד האשה דכמעשה דמי הייגו משום דהכא ליכא נתינת מעות אלא דיבור גרע: **מתורת גט לא בטליה.** פי' דמסתמא אינו מתכוין לבטל אלא השליח ולפי זה אם אמר בפירוש אני מבטל הגט עצמו שהוא[פ] בטול ופסול לגרש בו ובפרק השולח (גיטין דף לב:)[ק] גרים גיטא גופיה מי קא בטל משמע שאין הגט מתבטל וצריך לפרש[א] אתה סבור שהגט יכול ליפסל בביטול ולא היא דהרי הוא כמו מעות שאינן מתבטלות[ב] דמאחר דהגט כתוב כהלכתו אינו יכול לבטלו[ג] ואם ירצה יחזור ויגרש בו: אפילו

מעשה מוציא מיד מעשה ומיד מחשבה מחשבה[ו] אין מוציאה לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה בשלמא מיד מעשה לא מפקה דלא אתי דיבור ומבטל מעשה אלא מיד מחשבה מיהא תפיק[ז] שאני מחשבה דטומאה דכי מעשה דמי וכדרב פפא [ז]דרב פפא רמי כתיב [1]כי יתן וקרינן כי יותן [א]הא כיצד כי יותן דומיא דכי יתן מה יתן דניחא ליה אף יותן דניחא ליה רב זביד מתני להא שמעתתא אהא [ח]בוכן היא שנתנה רשות לשלוחה לקדשה והלכה היא וקדשה את עצמה אם שלה קדמו קידושין קידושין ואם של שלוחה קדמו אין קידושיה קידושין לא קדשה את עצמה וחזרה בה מהו רבי יוחנן אמר [ט]חוזרת ור"ל אמר אינה חוזרת ר' יוחנן אמר חוזרת אתי דיבור ומבטל דיבור ר"ל אמר אינה חוזרת לא אתי דיבור ומבטל דיבור איתיביה רבי יוחנן לר"ל ביטל אם עד שלא תרם ביטל אין תרומתו תרומה אמר רבא הכא במאי עסקינן כגון שקדם בעל הבית ותרם את כריו דהוה ליה מעשה איתיביה ריש לקיש [ת] [י]כל הכלים יורדים לידי טומאתן במחשבה ואין עולין מטומאתן אלא בשינוי מעשה מעשה מוציא מיד מעשה ומיד מחשבה מחשבה אינה מוציאה לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה בשלמא מיד מעשה לא מפקה לא אתי דיבור ומבטל מעשה אלא מיד מחשבה מיהא תפיק א"ל שאני מחשבה דטומאה דכי מעשה דמי וכדרב פפא דרב פפא רמי כתיב כי יתן וקרינן כי יותן הא כיצד כי יותן דומיא דיתן מה יתן דניחא ליה אף יותן נמי דניחא ליה איתיביה רבי יוחנן לר"ל השולח גט לאשתו והגיע בשליח או ששלח אחריו שליח ואמר לו גט שנתתי לך בטל הוא הרי זה בטל תיובתא דר"ל תיובתא והילכתא כוותיה דר"י ואפילו בקמייתא ואע"ג דאיכא למימר שאני נתינת מעות ליד אשה דכמעשה דמי אפילו הכי אתי דיבור ומבטל דיבור קשיא הילכתא אהילכתא אמרת הילכתא כרבי יוחנן וקיימא לן [י]הילכתא כרב נחמן דאיבעיא להו מהו שיחזור ויגרש בו רב נחמן אמר [כ]חוזר ומגרש בו רב ששת אמר אינו חוזר ומגרש בו וקיימא לן הילכתא כותיה דרב נחמן [ל]נהי דבטליה מתורת שליח מתורת גט לא בטליה: מקודשת לשני: אמר רב [מ]מקודשת לשני לעולם ושמואל אמר מקודשת לשני עד ל' יום לאחר ל' יום פקעי קידושי שני וגמרי קידושי ראשון יתיב רב חסדא וקא קשיא ליה קידושי שני במאי פקעי אמר ליה רב יוסף מר ארישא מתני לה וקשיא ליה רב יהודה אסיפא מתני לה ולא קשיא ליה מעכשיו ולאחר שלשים יום [נ]וכו' אמר רב [ס]מקודשת ואינה מקודשת לעולם ושמואל אמר מקודשת ואינה מקודשת [ע]אלא עד ל' יום לאחר ל' פקעי קידושי שני וגמרי קידושי ראשון לרב מספקא ליה אי תנאה הואי אי חזרה הואי לשמואל פשיטא ליה דתנאה הואי ובפלוגתא דהני תנאי [פ]דתניא [צ]מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט דברי חכמים רבי אומר כזה גט ונימא [ק]רב הלכה כרבנן ונימא שמואל הלכה כרבי צריכא דאילו אמר רב הלכה כרבנן הוה אמינא התם דלרחוקה קאתי אבל הכא דלקרובה קאתי אימא מודה ליה לשמואל דתנאה הואי ואי אמר שמואל הלכה כרבי הוה אמינא התם הוא דאין גט לאחר מיתה אבל הכא דיש קידושין לאחר ל' אימא מודי ליה לרב צריכא אמר אביי ולטעמיה דרב בא אחד ואמר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר ל' יום ובא אחר ואמר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר עשרים יום ובא יוס אם לא קדשה אחר בתחילה הוי חזרה דלא רצה לקדשה מעכשיו שמא דעתו על אחרת וימלך בתוך שלשים יוס קמשמע לן: **ולטעמיה דרב.** דמספקא ליה בחזרה ותנאה בא אחד ואמר מעכשיו ולאחר שלשים ובא אחר ואמר מעכשיו ולאחר עשרים שכלו של שני בתוך של ראשון ואם דראשון חזרה הוו להו דשני קידושין דהא ראשון דהר ביה ממעכשיו: **ובא** יהא וקבלה קדושין מאחר לריכה גט משיהם (רשב"ם ב"ב קלו.).

מעשה מוציא מיד מעשה. התחיל לשוף ביטל מהם תורת גמר מלאכה לשם כלי בין שירד להו ע"י מעשה שהחליקן וגילה דעתו שאין מחוסרין עוד תיקון בין שירד להו ע"י מחשבה: **מחשבה אינה מוציאה.** חישב עליהן לשוף לשבן אחר שחישב עליהן שלא לשוף שלא לשבן אין יוצאין מידי מחשבתן הראשונה: **דכי מעשה דמיא.** דרחמנא קרייה מעשה דכתיב כי יתן והיינו בידים ואע"ג דמחשבה בעלמא הוא דאפילו נפלו ממילא ויחתא ליה הוי הכשר ומיקרי כי יותן: **הא שמעתתא.** דרבי יוחנן וריש לקיש: **וכן היא שנתנה כו'.** משנה היא לקמן בפ' בתרא: **וחזרה בה.** בין בפני שליח בין שלא בפניו: **אינה חוזרת.** ולקמן מותבינן ליה מהא דהשולח גט: **ואפילו בקמייתא.** גבי מתני' לא בא אחר וקידשה וחזרה בה קי"ל הילכתא כר' יוחנן דאתי דיבור ומבטל דיבור: **מהו שיחזור ויגרש בו.** בגט לאחר שאמר לשליח גט שנתתי לך בטל הוא: **נעולם.** אין בטלין לאחר ל' שהרי ניתן [ט]לה זמן לחול בתוך ל' שיהו כולן פנויין מקידושי ראשון: **ושמואל אמר כו'.** לקמן פריך עלה רב חסדא: **מר אריש.** דמתני' דלא אמר מעכשיו מתני לה להך פלוגתא ומשום הכי קשיא ליה למר מאי דקשיא ליה: **מקודשת ואינה מקודשת לעולם** [מ]. ואפילו לאחר שלשים עומדת בספק קידושי שניהם ואסורה לשניהם בלא גט האחד[ס] כדמפרש טעמא לקמן: **ושמואל אמר.** אינה בספיקא אלא עד שלשים יום שמא ימות הראשון ולא יגמרו הקדושין ונמצאו קדושי שני חיילי למפרע: **מספקא ליה.** האי לאחר שלשים אי תנאה הוי אם לא אחזור בי בתוך ל' יהיו קדושין מעכשיו: **אי חזרה הוי.** ממאי דקאמר מעכשיו וקאמר אינו אומר מעכשיו אלא התקדשי לי לאחר ל' הילכך לעולם היא בספיקא דאי הוי תנאה קידושי ראשון חיילי קידושי שני לא חיילי ואם חזרה הוי קידושי שני חיילי קידושי ראשון לא חיילי: **לשמואל פשיטא ליה דתנאה הוי.** הילכך כל ל' יום הוו קידושין תלוין שמא יחזור בו מל' ואילך גמרו: **גט ואינו גט.** מספקא ליה האי ולאחר מיתה אי הוי תנאה מהיום יהיה גט אם אמות ולכשימות נמצא גט למפרע מאותו יום אי חזרה הוי וחזר בו ממהיום ואמר זה גיטך לאחר מיתה ולא אמר כלום דאין גט לאחר מיתה דכיון דמית היכי מגרש: **כזה גט.** דתנאה הוי: **הפס.** הוא דאיכא לספוקי ולמימר חזרה הוי משום דלרחוקה אתי וקשה בעיניו לרחקה ולגרשה ולהכי הדר ביה ממעכשיו אבל הכא דלקרובה קאמר כל [פ] מה דמצי לקרובה מקרב לה וכי אמר לאחר שלשים לא הדר ביה ממעכשיו: **הפס.** הוא דאמר תנאה הוא ולא חזרה דאדם יודע דאין גט לאחר מיתה ומידי דכדי לא עביד איניש דאמר: **אבל הכא.** דיש קדושין לאחר ל' יום קמשמע לן: **ונטעמיה דרב.** דמספקא ליה בחזרה ותנאה בא אחד ואמר מעכשיו ולאחר שלשים ובא אחר ואמר מעכשיו ובא.

בפ"ז [מאישות הי"ב] שצריכה גט משניהם אפילו תוך שלשים יום, אלמא ראשון לא סגי ליה בחזרה תוך ל'. ונראה שפירש תנאה הוי דה"ק לה קדושי נתחלו מהאידנא, מגמר לא מגמרו עד לאחר שלשים יום, והויא מקודשת בהאי לישנא לראשון תוך שלשים יום ואינו יכול לחזור בו. והאי דקאמר לא לגמרו אהני ליה שאם תבעה אותו לנישואין נותנין לו זמן (לפדות) [להכין] את עצמו[פ] משלשים ואילך, ואם מת תוך שלשים יום א"צ חליצה או יבום שהרי משעה ראשונה נתן לה הקדושין שלא יגמרו עד לאחר שלשים, וכן נמי אם מתה היא תוך שלשים יום הוא מותר בקרובותיה שהקדושין לא נגמרו. ושמואל[צ] ס"ל דתנאה הוי הילכך הקדושין תלויין כל שלשים שאם ימות קדושי שני הוו קדושין. או חזרה הוי כדפרישנא שחזר בו מעכשיו דקאמר ולא רצה שיחולו עד לאחר שלשים ומקודשת לשני. הילכך לענין בעיין אם מת הראשון תוך שלשים ויש לו אח פטורה מן החליצה ומן היבום שאין כאן קדושין כלל, ואם קדשה אחר אפילו קודם שמת כונסה דקדושי שני קדושין. לשמואל פשיטא ליה דתנאה הוי דאפילו תנאה הוי הבעל יכול לחזור בו כל [ל'] יום. **דהני תנאי.** דאיפליגי בגיטין כה"ג.

עין משפט נר מצוה

יג א מיי' פ"ח מהל' טוען ומודה הלכה ל"ב [ופיי"ב שם הל"א] סמג עשין רמו:
יד ב מיי' פ"ט מהל' אישות הלכה ד סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן לו סעיף ז:
טו ג מיי' שם הל' כ טוש"ע שם סעיף ו:
טז ד ה מיי' פ"ו מהל' גירושין הלכה כא סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמא סעיף סו:
יז ו מיי' פ"ז מהלכות אישות הל' יא סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן מ סעיף ב:
יח ז מיי' שם הל' יב טוש"ע שם סעי' ג:
יט ח מיי' פ"ט מהל' גירושין הל' יד סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמה סעיף ג:

מוסף תוספות

א. לישנא דשמעתין. תוס' טוק. ב. ודומה לאשה שאומרת הריני חוזרת בי שלא אתקדש בכסף זה לפלוני לעולם, שאם חזר וקידשה בו מקודשת. רמב"ן. ג. דחשיב מעשה. תוס' הרא"ש.

תוס' ר"י הזקן

וכן היא שנתנה רשות. מתני' היא בפרק בתרא [עט, א]. ולהאי לישנא סבר ר"ל דלא אתי דבור ומבטל דבור גרידא. מהו שיחזור ויגרש בו. כשאומר לשליח גט שנתתי לך בטל הוא. מתורת גט לא בטליה. בהאי לישנא כמו שבארנו פרק השולח. במאי פקעו. דהא כשחלין קדושי ראשון אשת איש גמורה היא. מר. רב חסדא. אריש. דלא אמר מעכשיו. אי תנאה הוי. האי ולאחר ל' יום, כלומר התקדשי לי מעכשיו אם לא אחזור תוך ל' יום ואם לא חזר בו מקודשת היא לו משעה ראשונה. אי חזרה הוי. שחזר בו מעכשיו דקאמר ואינו רוצה שיחולו הקדושין עד אחר ל' יום, ויכול לחזור[ע] שהרי לא נתן לה הכסף עד שחזר בו, ואי חזרה הוי הויא מקודשת לשני שחלו מיד. הילכך הרי היא בזה הספק לעולם וצריכה גט משניהם. ושמואל אמר. אינו בזה הספק אלא ל' יום שמא ימות הראשון ולא יגמרו הקדושין ונמצא קדושי שני חלין למפרע. עכ"ל ר"ש. ולהאי פירושא האומר לאשה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר שלשים יום ובא אחר וקדשה בתוך שלשים יום ואח"כ מת או חזר בו הראשון בתוך שלשים יום מקודשת לשני, דאגלאי מילתא למפרע דקדושי ראשון לא הוו קדושי שהרי חזר בו או מת, כמו שנראה מלשון ר"ש לשמואל דאמר תנאה הוי אם מת ראשון תוך שלשים יום הוו קדושי שני קדושין, אלמא יכול לחזור בו. והר"ם ז"ל כתב

מסורת הש"ס

ח) [בכתי"ב אינה, וכ"ה בהרש"ל], ט) [בכתי"ב נוסף: אמר ליה], ג) ב"מ כב:, ד) לקמן עט. ע"ש, ה) שבת נב: נח: כלים פכ"ה מ"ט מוקה יג: תוספתא כלים ב"ב פפ"ג וספ"ו, ו) [כתובות יג. וש"נ], ז) גיטין לב:, ח) [בכתי"ב במקום וכו' נוסף: וכא אחר וקידשה בתוך ל' יום מקודשת ואינה מקודשת רב אמר], ט) ["אלא" ליתא בכתי"ב], י) גיטין עב: ב"ב קלו. [תוספתא דגיטין פ"ה ה"ג], כ) [ע' תוס' מנחות ל: ד"ה ולימא], ל) [בדפו"ר: להן], מ) [בהרש"י רי"ף נוסף: ולא פקעו קידושיה אלא בגט דאפילו וכו'], נ) [בדפו"ר: אחד], ס) [בדפו"ר: כמה], ע) [ביאה יג ע"ב], פ) [בדפו"ר: בטל], צ) [וסס ד"ה התם], ק) [בדפו"ר: גר', וכ"ל גרסינן], ר) [נדל"ל מהאי מעכשיו], ש) [ע' נדרים פז ע"א], ת) [ע' כתובות מ ע"א], א) [יתכן דיש כאן ט"ס וכ"ל וכ"ה ס"ל דמספקא לי תנאה הוי],

תורה אור השלם

1. וְכִי יִתֵּן מַיִם עַל זָרַע וְנָפַל מִנִּבְלָתָם עָלָיו יִטְמָא הוּא לָכֶם: ויקרא יא לח

הגהות הב"ח

(א) גמ' אימיביה ריש לקיש לרבי יוחנן כל הכלים:

מוסף רש"י

מעשה מוציא מיד מעשה. אפילו עשה בו מעשה מוכיח מתחלה לשלמן כגון שקיצצו סביבותיו ליפותו, כיון שנתן אומנ בו לתתכו לכתלין מבטל מעשה ראשון, וכל שכן שמוציא מידי מחשבה שלא היה בה מעשה (שוכה יד). **כתיב כי יתן.** ולא כתיב כי יותן (ב"מ כב:). **דניחא ליה.** שידע בנתינה והוכשר בעיניו (שם). מהו שיחזור ויגרש בו. אם נתנה הכעל לחזור ולגרש בגט שבטלו, מי אמרינן בטל גיטא והוה ליה כתפסא, או דילמא שליחותא דשליח הוא דבטיל ליה עד דהדר ומשוי ליה שליח, אבל גיטא לא בטיל (גיטין לב:). **מתורת גט לא בטליה.** האי דאמר בטל הוא, לשליח הוא דבטליה שלא יהא שלוחו לגרשה בגט זה דאמי דיבור, אבל גט שהוא בעין אינו נפסל (שם). **מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט.** מספקא לן אי תנאה הוי, מהיום אם אמות, וכיון שמת נתקיים התנאי ונמצא שהוא גט משעת נתינתו, או חזרה הוי, שחזר בו ממאי דאמר מהיום ואמר לאחר מיתה יהא גט ואינו כלום, דבשלמא גבי מתנה איכא למימר גופא מהיום ופירא לאחר מיתה, אבל הכא ליכא למימר הכי, ואי משום תנאה הוה ליה למימר מהיום אם מתי (גיטין עב.). **הלכך הוי** ספק מגורשת, ואם פשטה (רשב"ם ב"ב קלו.).